

Sindikalna konferenca srednjih, višjih šol in dijaških domov SVIZ v mandatnem obdobju 2018–2022

Pripravil: Jože Brezavšček, predsednik Sindikalne konference srednjih, višjih šol in dijaških domov

V mandatnem obdobju 2018–2022 se je predsedstvo Sindikalne konference srednjih, višjih šol in dijaških domov sešlo na osmih sejah, zaradi epidemije covid-19 in omejitev zbiranja sta bili dve izpeljani videokonferenčno. Kot predsednik konference sem se udeležil tudi treh konferenčnih sej, ki jih je organiziral Območni odbor SVIZ Ljubljane in okolice.

Vsako posamezno leto, ko je bil objavljen razpis za vpis v srednje šole, sem pripravil analizo po regijah in posameznih srednješolskih programih. S podatki sem seznanjal članice in člane predsedstva konference ter tudi sindikalne zaupnice in zaupnike na dvodnevni izobraževalni seminarjih. Ob presežku vpisnih mest in ker so populacije devetošolcev številčno šibke, so posamezni srednješolski programi v regijah slabo zasedeni. Poklici, kot so zidar, mizar, kamnosek, oblikovalec kovin, vrtnar ..., zanimajo vedno manj mladih. Gospodarstvo tovrstno znanje potrebuje in prav zato je bilo ponovno vpeljeno vajeništvo, ki pa ni zadostilo pričakovanjem. Četudi je največ dijakov vpisanih v programe srednjega strokovnega izobraževanja, je mogoče v zadnjem času ponovno opaziti povečevanje zanimanja za šolanje na gimnazijskih programih. To še zlasti velja za večje mestne občine in kot posledica nenormalne porazdelitve osnovnošolcev zaradi (pre)dobrih ocen. Kar se tiče obstoja posameznih programov, so najbolj ogroženi programi gostinstva in turizma. Mladi se za slabo plačane poklice, v katerih je delovni čas neugoden, pač ne odločajo. Prav zato so bile šole primorane uvesti nove programe in s tem zagotoviti svoj obstoj ter zaposlenost kadra. Zaradi slabe zasedenosti dijaških domov smo na resorno ministrstvo za izobraževanje naslovili pobudo, naj se dijakom omogoči izbiro med subvencijo prevoza in subvencijo za bivanje v dijaškem domu.

Na začetku mandatnega obdobja smo največ časa in napora usmerili v ureditev delovnega časa učiteljev ter oblikovanje stališč do prenove kariernega sistema. Na zahtevo Računskega sodišča je SVIZ v sodelovanju z ministrstvom pripravil enotno ureditev in evidentiranje delovnega časa v treh stebrih. Ob upoštevanju neenakomerno razdeljenega delovnega časa zaradi narave učiteljevega dela in ob upoštevanju drugega dela, ki ga zaposleni opravijo na letni ravni, smo predvidevali, da bo rešitev sprejemljiva. V praksi se je pri izvajanju in beleženju učiteljevega dela kljub temu pojavilo veliko anomalij. Ob uvedbi šolanja na daljavo je postala evidenca delovnega časa marginalen problem, saj je drugačna oblika izobraževalnega dela zahtevala povsem nove obremenitve učiteljev. Poskusi sindikata, da bi v pogajanjih z ministrstvom dosegli pravičnejše razdeljevanje dodatkov za preobremenitve, so ostali neuslišani. Priča smo bili popolni ignoranci tako vladne kot ministrske ekipe.

V prvi polovici leta 2020 se je med srednješolsko populacijo začel širiti virus covid-19, zato smo začeli v šolah nositi maske. Na novinarskih konferencah smo opozarjali na zahtevne delovne pogoje učiteljev pri izvajanju pouka v spremenjenih okoliščinah. Na ministrstvo za izobraževanje smo naslovili tudi pobudo, naj se vsem zaposlenim v vzgoji in izobraževanju omogoči preventivno in brezplačno cepljenje proti gripi. Po določenem času je bilo zaradi naraščajoče okuženosti uvedeno obvezno testiranje za dijakinje in dijake, in sicer vsak drugi dan v tednu. Po začetnih težavah s testi je to postal rutinski proces, ki smo ga nadzirali učitelji pri prvih urah pouka. Veliko polemik in tudi nekaj izstopov članstva je povzročilo testiranje ter cepljenje proti covidu-19. SVIZ je v zvezi s cepljenjem ves čas zagovarjal načelo prostovoljne odločitve posameznika.

Veliko napora je bilo v minulih štirih letih vloženega v spremembo (izboljšanje) kariernega napredovanja strokovnih delavk in delavcev v srednješolskem izobraževanju. V konkretnih točkah pravilnika smo se dogovorili za olajšano napredovanje v naziv »svetnik« in za uveljavitev četrtega naziva »višji svetnik«. Dokončna realizacija je, žal, še v rokah zakonodajalca (državnega zbora), ki mora sprejeti spremembo v Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI).

Kot rdeča nit delovanja predsedstva srednješolske konference je navzoča problematika zmanjšane plačila (t. i. odbitnih koeficientov) učiteljem v srednjem strokovnem in srednjem poklicnem izobraževanju zaradi pouka, ki odpade v času, ko so dijaki na praksi v gospodarstvu. S spletno anketo smo ugotovili, da se učitelji v gimnazijskih programih s tem problemom praviloma ne srečujejo. Ideja, da bi v sindikatu s konkretnim primerom učitelja, ki ima iz omenjenega razloga zmanjšane dohodke, vstopili v sodni spor, je izgubila svoj zagon, ker bi lahko to posledično povzročilo, da bi se poslabšal položaj gimnazijskih in osnovnošolskih učiteljev. Načelo, da ne želimo, da bi se položaj kateregakoli našega člana poslabšal, nas je prepričalo, da smo na seji predsedstva soglasno sprejeli sklep, da bomo problematiko razreševali za pogajalsko mizo in ne na sodišču. Tako smo se odločili tudi upoštevati štiri primere sodnih sporov učiteljev iz Prekmurja, ki so povezani z napačnim obračunavanjem dodatka za povečani obseg dela (D070). Čeprav je bila rzsodba v korist tožečih, je sodišče naložilo delodajalcu (MIZŠ), naj začne obračunavati in izplačevati omenjene dodatke po dejansko opravljenih urah in nič več po predvidenih letnih pavšalnih urah. Ta zahteva je bila v obliki okrožnice posredovana vsem šolam. Znašli smo se torej v položaju, ko zahteva inšpekcijskega nadzora in sodni spor, ki prinašata uspeh posamezniku, istočasno povzročita poslabšanje statusa vsem ostalim. Prav zato smo sklenili, da takoj, ko bo po volitvah formirana nova vlada, sedemo za pogajalsko mizo in se dogovorimo za razrešitev obeh težav.

Članice in člani srednješolske konference so nam poslali veliko predlogov sprememb Pravilnika o normativih in standardih. Redakcijo predlogov je opravila strokovna sodelavka SVIZ za pravne zadeve Samra Praprotnik Kos in jih posredovala na ministrstvo. Nekaj predlogov je bilo upoštevanih in so že v veljavi, nekaj jih bo začelo veljati s šolskim letom 2022/23. Izboljševanje standardov je naša trajna zaveza in posega tudi na delovna mesta plačne skupine »J« v srednjem šolstvu.

V primeru zaščite učiteljev ob kršenju delovnopravne zakonodaje s strani delodajalca smo bili v dveh primerih pri sodnem sporu uspešni. Ugotovljeno je bilo, da je bila izredna odpoved delovnega razmerja neupravičena. Na eni od sej predsedstva srednješolske konference smo do naraščajočega pojava spletnega nasilja v šolskem okolju zavzeli stališče ničelne tolerance. Od resornega ministrstva pričakujemo, da bo na področju preprečevanja in obravnave spletnega nasilja nemudoma zavzelo proaktivno in preventivno vlogo. Sindikalna konferenca se je aktivno vključila tudi v razreševanje prostorskega problema Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Ta se sooča s povečanim interesom mladih za vpis pri mladih, ob tem pa mestna občina uveljavlja svoj lastniški delež v Križankah, kjer omenjena šola deluje. Sklenjen je bil dogovor, da do izgradnje novega šolskega objekta šola ostaja na dozdajšnji lokaciji.